



Materiál na rokovanie

Hospodárskej a sociálnej rady SR

dňa 26.09. 2022

k bodu č. 9

Stanovisko ZMOS

k návrhu zákona, o krajinom plánovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k materiálu:

Dôvodom návrhu zákona je skutočnosť, že podpisom Európskeho dohovoru o krajine (prijatý vo Florencii 20. októbra 2000; účinnosť od 1. marca 2004. Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 201 zo 16. marca 2005 vyslovila súhlas s jeho podpisom a následne bol podpísaný 30. mája 2005. Národná rada Slovenskej republiky 23. júna 2005 na 44. schôdzi vyslovila s týmto dohovorom súhlas, ratifikácia prebehla 9. augusta 2005 a pre Slovensko (ktoré nebolo signatárom dohovoru) nadobudol platnosť 1. decembra 2005 (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 515/2005 Z. z.). Od 1. júla 2021 došlo k zmene jeho názvu na Dohovor o krajine Rady Európy sa každá zmluvná strana zaviazala „zaviest' a realizovať krajinné koncepcie zamerané na ochranu, manažment a plánovanie krajiny prostredníctvom prijatia špecifických opatrení uvedených v článku 6 Dohovoru“ a „právne uznať krajinu ako základnú zložku prostredia obyvateľstva, ako vyjadrenie rozmanitosti ich spoločného kultúrneho a prírodného dedičstva a základ ich identity“) je ochrana krajiny definovaná ako „činnosti smerujúce k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania a/alebo ľudskej aktivity“.

Slovensko nemá samostatný zákon o krajine, resp. krajinom plánovaní. Plnenie záväzkov Slovenskej republiky v rámci tohto dohovoru, ako aj iných dohovorov týkajúcich sa využívania krajiny je tak legislatívne pokryté v iných predpisoch, čo sťažuje uchovávanie hodnôt spoločného prírodného a kultúrneho dedičstva – zákon č. 543/ 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov a pod.

Návrh zákona sa člení na päť častí:

- **Úvodné ustanovenia** - obsahujú predovšetkým definície platné pre celý zákon a ciele a úlohy krajinného plánovania,
- **Dokumentácia krajinného plánovania** - charakterizuje tento základný nástroj krajinného plánovania a charakterizuje Územie s osobitým režimom starostlivosti o krajinu,
- **Pôsobnosť orgánov krajinného plánovania** - komplexne upravuje kompetenčné a procesné ustanovenia orgánov verejnej správy na úseku krajinného plánovania, zároveň táto časť upravuje aj spracovateľa krajinného plánovania a zoznam spracovateľov,
- **Obstarávanie dokumentácie krajinného plánovania** - komplexne upravuje obstarávanie, prerokúvanie a schvaľovanie dokumentácie krajinného plánovania a aktualizáciu
- **Spoločné, splnomocňovacie, prechodné a záverečné ustanovenia** - obsahujú splnomocňovacie a prechodné ustanovenia.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pozitívny vplyv na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti a na sociálne vplyvy, nemá vplyvy na podnikateľské prostredie, na služby pre občana a taktiež nemá vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Problematika návrhu zákona nie je upravená v práve Európskej únie, nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania. Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Účinnosť návrhu zákona je z dôvodu predpokladanej dĺžky legislatívneho procesu a potrebnej legisvakančnej lehoty navrhovaná na 1. januára 2023 okrem čl. I § 4 ods. 11 a čl. XIII, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. apríla 2024 v nadväznosti na fungovanie informačného systému územného plánovania a výstavby podľa nového zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní (ktorý bude účinný od 1. apríla 2024).

Pripomienky k materiálu:

Návrh zákona bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie sa predkladá s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení predkladateľa. Zástupcovia ZMOS sa na rozporových konaniach zúčastnili v dňoch 19.07.2022 a 09.09.2022. ZMOS predložilo 18 zásadných pripomienok. Z tohto rozpor v 5 zásadných pripomienkach trvá.

1/ K návrhu ako celku.

Záväzná časť dokumentácie KP má vopred - a priori preddefinovať limity a podmienky využívania krajinného územia, ktoré budú záväzné pre spracovanie ÚPD, pričom nie je jasné, resp. môže vzniknúť právne nejasná situácia, čo by nastalo (resp. čo by platilo), ak by tieto vopred dané "záväzné" podmienky stanovené v D-KP neprešli vôbec, alebo v navrhovanom rozsahu a obsahu, cez proces verejného prerokovania a schválenia ÚPD.

2/ K návrhu zákona ako celku.

Návrh zákona je v rozpore s Ústavou SR. Návrh zákona neprimerane zasahuje do ústavnej kompetencie miest a obcí v oblasti územného plánovania a rozvoja. Návrh de facto umožňuje rozhodnutím nevoleného úradníka okresného úradu meniť riadne spracovaný a schválený územný plán obce.

3/ K návrhu zákona ako celku.

Keďže podľa návrhu KP obstaráva, prerokúva a schvaľuje štát cez ministerstvo ŽP, resp. okresné úrady, návrh predstavuje nesystémový a neprimeraný zásah do práv a výkonu miestnej a regionálnej samosprávy, ktoré majú podľa ústavy SR originálnu kompetenciu v územnom rozvoji na svojom území, ktoré pozostáva zo zastavaného (urbanizovaného, osídleného) územia a rovnako a zároveň rovnocenne aj nezastavaného územia - krajiny.

4/ K spôsobu obstarávania a prerokovania dokumentácie krajinného plánovania (§ 14 až § 19).

Ustanovenie §14 ods. 2 je proklamatívne a dáva príležitosť na rôzne výklady a postupy. V ďalšej časti síce ukladá návrh zákona povinnosť orgánom krajinného plánovania pri obstarávaní dokumentácie krajinného plánovania spolupracovať s dotknutými orgánmi, samosprávou a presne stanovuje postup tejto spolupráce, nezaobera sa však pripomienkami vlastníka pozemkov, resp. vlastníka je schovaný pod pojem verejnosť. Tým že dokumentácia krajinného plánovania sa podľa § 4 ods. 5 návrhu zákona považuje za strategický dokument podlieha posudzovaniu jej vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. bude môcť svoje pripomienky uplatniť vlastníka tiež len ako verejnosť. Vzhľadom k záväznosti dokumentácie krajinného plánovania, skutočnosti že záväzná časť obsahuje návrhy a opatrenia ktoré môžu byť obmedzujúce aj pre vlastníka (správu, nájomcu) nehnuteľností na ktorých sa navrhujú , žiadame aby bol návrh záväznej časti krajinného plánu regiónu a návrh záväznej časti miestneho krajinného plánu oznámený aj vlastníkom (správcom nájomcom) nehnuteľnosti a aby mu bolo umožnené sa v stanovenej lehote k zásadám vyjadriť a následne aby boli jeho pripomienky prerokované a ich prípadné neakceptovanie odôvodnené.

5/ K § 22 ods. 2, 3 a 4.

Zákon nestanovuje dokedy musia byť nové dokumenty krajinného plánovania obstarané a schválené, hovorí len že do doby ich schválenia sa za Krajinný plán Slovenska považuje Generel USES, za krajinný plán regiónu R- USES a za miestny krajinný plán M - USES. Tieto dokumenty s výnimkou Generelu USES, ktorý schvaľuje vláda SR, neprešli žiadnym pripomienkovým konaním. Boli len prerokované s dotknutými orgánmi štátnej správy. Z iniciatívy obstarávateľa boli niektoré prerokované s obcou. Málokteré regionálne a miestne územné systémy ekologickej stability boli schválené, keďže proces ich schvaľovania neupravuje zákon. Postup prerokovania USES upravuje § 55 ods. 20, 21 a 25 zákona č. 543/2002 Zz. o ochrane prírody a krajiny. Keďže absentuje možnosť aby sa k USES v procese jeho prerokovania a schvaľovania vyjadril vlastníka (správca, nájomca) je uvedená dokumentácia len podkladom pre vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie . Ak má uvedená dokumentácia USES na neurčitú dobu nahradiť dokumentáciu krajinného plánovania, ktorá je záväzným podkladom pre mnohé činnosti a ďalšie dokumentácie žiadame v zákone upraviť dodatočné prerokovanie a schválenie vypracovaných dokumentácii R -USES a M-

USES ktoré majú byť náhradou za dokumentáciu krajinného plánovania s vlastníkmi (správcami, nájomcami) a obcou.

Záver:

ZMOS odporúča návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní vyššie uvedených pripomienok.

Branislav Tréger
predseda ZMOS